

Kraj Vysočina zahájil realizaci prorodinných opatření v r. 2006 projektem Rodinným pasů umožňujícím čerpat slevy v široké síti obchodních a kulturních zařízení.

Tento projekt nadále trvá a na základě spolupráce s Jihomoravským krajem a s Dolním Rakouskem se držitelům pasů rozšířil okruh poskytovatelů slev i v těchto partnerských krajích. Současně se realizuje projekt Seniorpasů pro cílovou skupinu 55+.

V následujících letech 2006 – 2009 se v kraji uskutečnilo několik výzkumů realizovaných v rámci projektů financovaných z Evropského sociálního fondu. Závěry těchto výzkumů provedených jak mezi občany, tak mezi zaměstnavateli, nás přesvědčily o tom, že je potřeba rodině na Vysočině věnovat širší a komplexnější pozornost. Pro obyvatele kraje byla rodina významnou životní hodnotou, přestože se dle některých dotázaných ocitla na okraji zájmu společnosti.

Výsledky mj. prokázaly, že téměř 1/3 zaměstnanců zvládá pracovní povinnosti na úkor rodiny a že jen 1/4 zaměstnavatelů dle názoru občanů respektuje rodičovskou roli zaměstnanců s dětmi do 15 let. Dalším významným zjištěním bylo, že dle 2/3 dotázaných se jejich zaměstnavatel nezajímá o mimopracovní povinnosti svých zaměstnanců. Pouze 3% firem mělo vypracovaný ucelený program firemní prorodinné politiky.

Obyvatelé Vysočiny prokázali výraznou míru solidarity, když dali najevo nutnost poskytnutí pomoci rodinám v krizi státem, krajem a obcí.

Proto v r. 2010 kraj přistoupil ke zpracování koncepce rodinné politiky. Jedním z nejvýznamnějších podkladů koncepce se stala Analýza potřeb rodin Kraje Vysočina, zpracovaná sociologickou agenturou Sociotrendy, o.p.s. Olomouc. Analýza prokázala, že tradiční rodina na Vysočině má nadále silnou pozici.

Jak nám zpracovatelé analýzy neformálně sdělili:
„Hýčkejte si to, co na Vysočině máte!“

Kraj má o 12% vyšší podíl ženatých a vdaných než je průměr v ČR, což dává předpoklad lepší akceptace rodinné politiky obyvatelstvem kraje. Současně vykázal v r. 2009 nejnižší míru rozvodovosti v ČR. V kraji je menší počet domácností než v ČR, protože máme méně jednočlenných domácností a více tříčlenných domácností než je průměr v ČR. Počet rodin s dětmi mírně převyšuje průměr ČR, počet rodin s 1 dítětem je nižší než v ČR, počty rodin se 2 a 3 dětmi naopak převyšují celostátní průměr.

Celkově má Vysočina nejvyšší počet členů domácnosti ze všech krajů ČR. Na Vysočině je nadprůměrně dobrý zdravotní stav populace.

K významným negativům patří dlouhodobě nízký průměrný příjem, který je na Vysočině jeden z nejnižších v republice.

Analýza tedy prokázala, že na Vysočině máme poměrně zdravou, silnou rodinu, která si zaslouží podporu. Hlavním cílem rodinné politiky se tedy stala podpora rodin ve výkonu jejich přirozených funkcí a realizace intervencí ve prospěch rodin v obtížné životní situaci.

Koncepce rodinné politiky Kraje Vysočina obsahuje 66 návrhových opatření z oblasti podpory zdravého životního stylu rodin, podpory rodiny v krizi, podpory zaměstnavatelů, na posilování rodičovských kompetencí apod.

Tato široká škála byla vytvořena na základě analýzy i na základě profesních zkušeností pracovníků odboru sociálních věcí. Např. Opatření na podporu služeb pro rodiny s dětmi v krizi (3.5.4.) vzniklo na základě zjištění, že by bylo vhodné mít službu „terénní krizové intervence“ pro případ tragických událostí v rodině, které paralizují její členy.

Opatření dávají prostor všem aktérům rodinné politiky (obce, města, firmy, neziskové organizace), aby si sami zvolili oblast své působnosti dle potřeb a podmínek s jistotou, že kraj ji podpoří.

Kraj připravuje akční plán k realizaci koncepce, zatím ji zajišťuje prostřednictvím řady projektů. Projekt Žijeme a pracujeme na Vysočině je zaměřen na podporu prorodinné firemní politiky, kterou chce zavádět ve vybraných příspěvkových organizacích Kraje Vysočina, v nichž budou realizovány rodinné audity. Pro zvýšení motivace zaměstnavatelů v kraji by měla sloužit připravovaná soutěž Podnik přátelský rodině Kraje Vysočina. Projekt dále počítá s vybudováním tří Family Pointů v kraji.

Projekt Rovnost šancí na Vysočině má za cíl zvýšení osvěty v oblasti rodinné politiky. Prostřednictvím seminářů, monotematických brožur, výstupů z pracovních skupin, kulatých stolů a konferencí chce dostat rodinnou politiku do centra pozornosti obcí, neziskových organizací, podnikatelských subjektů a dalších aktérů. Součástí projektu je výzkum ve 400 vybraných firmách kraje mapující jejich prorodinné postoje. Projekt chce mj. prokázat, že společenská zodpovědnost podnikatelských subjektů nemá vliv na jejich konkurenceschopnost. Jedním z výstupů by měl být návrh na legislativní opatření (např. úprava práce na dálku v zákoníku práce).

Projekt Harmonizace při opatrování dětí je zaměřen na zmapování alternativních možností péče o děti, s nimiž budou seznámeny rodiny na Vysočině. Současně jim budou předány zkušenosti z Dolního Rakouska. Aktuálně se připravuje workshop k dané problematice.

(Jak prokázaly dřívější výzkumy, těchto forem využívají na Vysočině pouze 3% rodin s malými dětmi.)

Projekt Hledáme dětem rodinu je osvětovou kampaní zajišťovanou právě za účelem aktivizace prorodinného potenciálu občanů Vysočiny. Náš kraj je charakterizován nízkým počtem dětí, jimž je třeba zajistit náhradní rodinnou péči (NRP). Naopak máme velký počet žadatelů o svěření dítěte do NRP. „Naši“ osvojitelé a pěstouni vykazují obrovskou míru tolerance vůči handicapům dětí. Přijímají proto děti z jiných krajů, kde pro ně nebylo možné najít vhodnou rodinu, či dokonce byly z náhradního rodinného prostředí vráceny.

Proto jsou naši žadatelé o NRP kladně hodnoceni kolegy z jiných krajských úřadů.

Zásadním prorodinným opatřením je zajištění adekvátního a stabilního bydlení pro rodiny a stálého plnohodnotného pracovního úvazku alespoň jednoho jeho živitele. Řada rodin není schopna si tyto základní podmínky zajistit. Potřeba sladování rodinného a pracovního života je tedy důkazem jistého úspěchu a ekonomické soběstačnosti rodiny.

Nechceme však, aby rodina na Vysočině podlehla výkonnostnímu principu. Jsme přesvědčeni, že základním kapitálem rodiny je sociální kapitál, zejména citová funkce rodiny. Ta se však může uplatnit nejlépe v ekonomicky zajištěném prostředí.